

Анализ на данните, получени от системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) за месец август 2016 г.

Общият брой нотификации за месец **август 2016 г.** е **245**. Сигналите в категория храни са най-много – **222**, за фуражите – **15**, а за материалите в контакт с храни – **8** (фиг. 1).



Фиг. 1 Анализ на нотификациите по отношение на разпределението по групи: храни, фуражи и материали в контакт с храни.

ПРЕДУПРЕДИТЕЛНИ НОТИФИКАЦИИ – 89, които се разпределят в следните категории:

Зърнени и тестени изделия – 15 нотификации: **фумонизини** в царевично брашно от Италия (3) и от Португалия и в полента (качамак) също от Италия; **високи нива на глютен** в свободен от глютен зърнен продукт от Германия (3); **следи от соя** в паста от Италия и в солети също от Италия; **чуждо тяло (подобно на пяна)** в сухари от Италия; **пластмасов фрагмент (твърда пластмаса)** в пълнозърнено брашно от Германия; **недеклариран сулфит** в чаени бисквити от Холандия; **високи нива на глютен и наличие на недекларирана пшеница** в свободни от глютен оризови бисквити от Германия и **наличие на фъстъци** в препечен хляб от просо от Китай.

Риба и рибни продукти – 13 нотификации: **живак** в риба меч от Испания (7) и в риба от Холандия; **хистамин** в паламуд (*Sarda sarda*) от Мароко и в консервирана аншоа от Испания; **наличие на неразрешената субстанция левкомалахитово зелено** в изкуствено отглеждана пъстърва от Дания; ***Listeria monocytogenes*** в размразени филета от риба камбала също от Дания и **хранителен взрив (хистаминово отравяне) по подозрение, че е причинен от филета риба тон** от Испания.

Ядки, продукти от ядки и семена – 11 нотификации: *Salmonella* в сусам от Уганда (2) -и в тахан от Сирия; **афлатоксини** в печени ядки от САЩ и в шамфъстък от Иран; **съмнение за *Salmonella*** в различни хумусни продукти от Израел и в сусам от Уганда; **наличие на неразрешената субстанция тетрахидоканабинол** в конопени семена от Румъния и от Германия; **охратоксин А** в шамфъстък от САЩ и **следи от фъстъци** в лешников пълнеж от Чехия.

Плодове и зеленчуци – 10 нотификации: **високи нива на йод** в сушени водорасли от Испания (3); **диметоат** в манго от Виетнам; **афлатоксини** в сушени смокини от Турция; **стъклен фрагмент** в сушени домати в стъклен буркан от Италия; **хлорпирифос** в ябълки също от Италия; **охратоксин А** в сушени смокини от Турция; **етефон** в ананаси от Камерун и **норовирус** в замразени малини от Сърбия.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 8 нотификации: **шигатоксин продуцираща *Escherichia coli*** в растителни таблетки (житни стъбла) от Германия; **афлатоксини** в храна за бебета от Холандия; **наличие на неразрешената субстанция силденафил** в хранителна добавка от САЩ; **високи нива на витамин В6** във витаминна добавка от Унгария; **бензо(а)пирен** в хранителна добавка от Обединеното кралство; **непълно етикетирание (липса на превод на английски)** на хранителни напитки съдържащи мляко и соя от Германия; **наличие на неразрешената субстанция синефрин** в хранителна добавка от Унгария и **наличие на неразрешената субстанция изопропилоктамин** и **високи нива на кофеин** в хранителна добавка от Словакия.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 8 нотификации: *Salmonella* в луканков колбас от Испания и в охладена месна заготовка (смес от телешко и свинско месо) от Полша; **шигатоксин продуцираща *Escherichia coli*** в замразена кайма от Ирландия и в замразена телешка пържола от Германия; **високи нива над допустимите стойности на доксициклин** в различни замразени продукти от свинско месо от Полша; *Listeria monocytogenes* в колбаси от Франция; **кадмий** в охладен конски черен дроб от България; **чуждо тяло (част от режещата машина в пакета)** в нарязана шунка от Германия.

Мляко и млечни продукти – 6 нотификации: **ентеропатогенни *Escherichia coli*** в сирене от сурово мляко от Франция (2); *Listeria monocytogenes* в сирене горгонзола от Италия (2); **чужди тела (гумени парчета)** в йогурт от Обединеното кралство и **пластмасов фрагмент (мека бяла гумирана пластмаса с размери 1 - 1.5 cm)** в настъргана смес от сирене чедър и моцарела от Холандия.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 5 нотификации: **високи нива на *Escherichia coli*** в живи миди от Германия (2); **възможно наличие на тетредотоксин** в миди от Холандия (2) и *Salmonella* в замразени приготвени миди от Испания.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 3 нотификации: *Salmonella* в замразени, мариновани пилешки крилца от Холандия и в охладени пилешки месни заготовки от Белгия и *Salmonella enteritidis* в замразено пилешко месо и вътрешности от Полша.

Готови ястия и закуски – 3 нотификации: **пластмасов фрагмент** в охладени печени пилешки хапки от Обединеното кралство; **недеклариран сулфит** в плодови блокчета от Германия и **недекларирани ядки кашу** в салата с юфка от Швеция.

Мазнини и масла – 1 нотификация: **бензо(а)пирен и полициклични ароматни въглеводороди** в масло от ленено семе от Германия.

Фуражни суровини – 1 нотификация: *Salmonella Tennessee* в соево кюспе от Китай.

Материали в контакт с храни – 1 нотификация: **миграция на първични ароматни амини** от пластмасов прибор за сервиране на спагети със стоманена дръжка от Хонг Конг.

Билки и подправки – 1 нотификация: *Salmonella* в джинджирил от Нигерия.

Сладоледи и десерти – 1 нотификация: метални парчета в сладолед бисквита от Холандия.

Безалкохолни напитки – 1 нотификация: охратоксин А в гроздов сок от Турция.

Супи, сосове и подправки – 1 нотификация: недеклаиран сулфит в горчица от Франция.

През месец август 2016 г. при предупредителните нотификации най-често нотифицираните страни са Германия и Испания с по 13 нотификации, следвани от Италия с 11 нотификации.

НОТИФИКАЦИИ ЗА НЕДОПУСКАТ ВНОС – 63, които се разпределят в следните категории:

Ядки, продукти от ядки и семена – 18 нотификации: афлатоксини във фъстъци от САЩ (3), Боливия (2), от Китай, Аржентина и Индия, в шамфъстък от Турция, САЩ и Иран, в печени ядки от САЩ и в лешници от Турция, липса на здравен сертификат на фъстъци от Китай и Индия; семки от пъпеш от Нигерия, фъстъци с водорасли от Китай; *Salmonella* в борови ядки от Турция.

Плодове и зеленчуци – 17 нотификации: метомил в чушки от Турция (2); *Salmonella* и липса на здравен сертификат на листа бетел от Индия (2); *Salmonella* в листа бетел също от Индия; хлорпирифос в чушки от Турция; азоксистробин и наличие на неразрешената субстанция карбендазим в драконов плод от Виетнам; чили паста от Мексико, заражена с плесени; нелегален внос на сушен боб от Нигерия; наличие на неразрешената субстанция изопропиолан в патладжани от Тайланд; олово в пресни патладжани от Украйна; ацетамиприд в нарове от Турция, заразени с плесени и афлатоксини в сушени смокини от Турция.

Риба и рибни продукти – 5 нотификации: влошен температурен контрол на замразена риба тон от Сейшелските острови, на замразена тихоокеанска съомга (*Oncorhynchus nerka*) от САЩ и на замразена съомга (*Salmon salar*) от Чили; влошен температурен контрол – прекъсване на хладилната верига (продукта в размразен) на замразена риба (*Schedophilus ovalis*) от Мавритания и живак в риба (*Zeus faber*) от Тунис.

Билки и подправки – 5 нотификации: афлатоксини в смлян джинджирил от Индия, в индийско орехче от Индонезия и в чили на прах от Индия; живи насекоми в индийско орехче от Индонезия и охратоксин А в индийско орехче също от Индонезия.

Главоноги и продукти от тях – 3 нотификации: кадмий в сепия от Нова Зеландия; влошени органолептични характеристики (лоша миризма) и влошен температурен контрол – прекъсване на хладилната верига (продукта в размразен) на замразена сепия (*Loligo pealei*) от САЩ и влошен температурен контрол – прекъсване на хладилната верига и лошо съхранение на сепия също от САЩ.

Зърнени и тестени изделия – 3 нотификации: неразрешен генетично модифициран (позитивен – за CrylAb-gene SYBR green) червен ориз от Китай (2) и ацефат в сушен боб от Бразилия.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 2 нотификации: наличие на неразрешената субстанция пропаргит в черен чай от Индия и наличие на неразрешената субстанция антраквинон в зелен чай от Китай.

Храни за домашни любимци – 2 нотификации: *Salmonella* в кучешки играчки за дъвчене от Индия (2).

Птиче месо и продукти от птиче месо – 2 нотификации: влошен температурен контрол на замразено печено на грил пилешко месо от Китай и влошен температурен контрол – прекъсване на хладилната верига на замразени пилешки шишчета от Тайланд.

Странични животински продукти – 2 нотификации: *Salmonella Senftenberg* в рибно брашно от Мароко и *Salmonella* в рибно брашно от Мавритания.

Сладкарски изделия – 1 нотификация: неразрешено влагане на Е 407 – карагенан в желирани бонбони от Малайзия.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 1 нотификация: липса на здравен сертификат на хранителна добавка съдържаща казеин от Турция.

Материали в контакт с храни – 1 нотификация: миграция на хром от кухненски ножове от Китай.

Други хранителни продукти/смесени – 1 нотификация: наличие на неразрешен генетично модифициран (позитивен за CryIAb-gene SYBR green) червен ориз от Китай.

През месец август 2016 г. при нотификациите за недопуснат внос най-често нотифицираната страна е Индия с 12 нотификации, следвана от Турция с 11 нотификации.

НОТИФИКАЦИИ ЗА НАСОЧВАНЕ НА ВНИМАНИЕТО – 66, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 15 нотификации: охратоксин А в стафиди от Узбекистан (2) и от Турция; делтаметрин в маруля от Холандия; наличие на неразрешената субстанция триазофос в манго от Пакистан; *Salmonella Colindale* в листа бетел от Малайзия; протиофос и наличие на неразрешените субстанции карбофуран и триазофос в китайско зеле от Тайланд; наличие на неразрешената субстанция карбофуран в червено чили от Виетнам; неразрешена генетично модифицирана папая от Камбоджа; флоникамид в домати от Полша; диметоат в бамя от Йордания; *Salmonella Java* в листа бетел от Непал; етефон в ананаси от Гана; наличие на неразрешената субстанция карбофуран в драконов плод от Виетнам; прохлораз и наличие на неразрешените субстанции карбендазим и флусилазол в броколи от Хонг Конг.

Риба и рибни продукти – 12 нотификации: цигуатоксини в замразена баракуда (*Sphyraena jello*) от Индия, в охладена голяма баракуда (*Sphyraena barracuda*) от Сенегал и в охладена риба (*Caranx spp*) също от Индия; хистамин в охладени филета риба тон от Мексико и в охладена скумрия от Испания и в охладена атлантическа скумрия (*Scomber scombrus*) от Франция; опаразитяване с *Anisakis* на охладена риба въдичар (*Lophius piscatorius*) от Франция и на охладена сушена съомга от Полша; живак в замразени филета от риба марлин (*Makaira indica*) и в размразени филета от риба меч (*Xiphias gladius*) от Испания; *Listeria monocytogenes* в охладена съомга от Германия; опаразитяване на риба хек (*Merluccius merluccius*) от Холандия.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 6 нотификации: *Salmonella enteritidis* в охладени пилешки филета от Полша и в охладени пилешки бутчета също от Полша; високи нива на сулфит в охладени пуешки месни заготовки от Испания; *Listeria monocytogenes* в патешки гърди от Белгия; *Salmonella typhimurium* в охладен пуешки кебап от Франция и *Salmonella Derby* в охладена пуешка кайма от Литва.

Ракообразни и продукти от тях – 5 нотификации: високи нива на сулфит в охладени скариди от Испания (2); кадмий в омар (*Scyllarides herklotsii*) от Сенегал; живак в скален омар (*Palinurus elephas*) от Тунис и наличие на забранената субстанция нитрофуран в скариди от Индия.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 4 нотификации: високи нива на витамин D3 във витаминни таблетки за деца от Дания; високи нива на олово в хранителна добавка от Китай; наличие на неразрешената субстанция 1,3-диметиламин (DMAA) в хранителна добавка от САЩ и наличие на неразрешената нова хранителна съставка норкоклаурин и наличие на неразрешените субстанции синефрин и фенетиламинови деривати, високо ниво на кофеин в храна за спортисти от САЩ.

Материали в контакт с храни – 4 нотификации: миграция на формалдехид от пластмасова декорирана купичка от Китай, от пластмасова чиния от Китай и от пластмасова чиния с капак също от Китай и от пластмасова чиния с капак с неизвестен произход.

Храни за домашни любимци – 4 нотификации: високи нива на *Enterobacteriaceae* в кучешки играчки за дъвчене от Китай (3) и *Salmonella* кучешки играчки за дъвчене от Тайланд.

Билки и подправки – 3 нотификации: хлорпирифос и форметанат и наличие на неразрешените субстанции ендосулфан и метаамидофос в прясна мента от Израел; форметанат и дифеноконазол и наличие на неразрешената субстанция метаамидофос в пресен лук също от Израел; наличие на неразрешената субстанция карбофуран в босилек от Тайланд.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 3 нотификации: недеклариран глютен в сушен колбас от Унгария и в гъбен пастет от Полша и *Salmonella* в охладена свинска кайма също от Полша.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 2 нотификации: високи нива на *Escherichia coli* в миди от Италия и замразени морски охлюви от Обединеното кралство, негодни за човешка консумация.

Мазнини и масла – 2 нотификации: наличие на неразрешените оцветители Судан 3 и Судан 4 в палмово масло от Сенегал и бензо(а)пирен и полициклични ароматни въглеводороди в нерафинирано орехово масло от Литва.

Ядки, продукти от ядки и семена – 2 нотификации: афлатоксини във фъстъчено масло от Кот Дивуар и *Salmonella* и *Salmonella Mikawasima* в сусам от Уганда.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 1 нотификация: бензо(а)пирен и полициклични ароматни въглеводороди в млечен шоколад от Полша.

Сладкарски изделия – 1 нотификация: следи от бадеми в шоколадови и лешникови сладки от Франция.

Мляко и млечни продукти – 1 нотификация: хранителен взрив, със съмнение, че е предизвикан от синьо сирене Дъншайр от Обединеното кралство.

Готови ястия и закуски – 1 нотификация: недекларирана пшеница в зелен грах от Китай.

През месец август 2016 г. при нотификациите за насочване на вниманието най-често нотифицираната страна е Китай с 8 нотификации, следвана от Полша със 7 нотификации.

НОТИФИКАЦИИ ЗА ПРОСЛЕДЯВАНЕ – 27, които се разпределят в следните категории:

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 7 нотификации: високи нива на кофеин в хранителна добавка за спортисти от Германия; наличие на новата хранителна съставка *Acacia rigidula* в хранителна добавка от САЩ; наличие на неразрешената субстанция йохимбин в хранителен плодов пунш от САЩ; наличие на неразрешената субстанция – 1,3-

диметилбутиламин (*nor*-DMAA) в храна за спортисти от САЩ; високи нива на оцветители (сума от E133+E110+E124+E102), от оцветител of E 110 – Сънсет жълто FCF и на оцветител E 124 - Понсо 4R – кохинилово червено А и неразрешено влягане на оцветител E 123 – амарант в хранителна добавка от Чехия; наличие на неразрешената нова хранителна съставка *Acacia rigidula* и на новата хранителна съставка *Cassia pomate* и наличие на неразрешените субстанции фенетиламинов дериват (фенетиламин и бета-метилфенилетиламин), оксифлорин и N,N-диметил-фенилпропан-1-амин в хранителна добавка от САЩ и наличие на неразрешената нова хранителна съставка тонгкат али (*Eurycoma longifolia*) в хранителна добавка от България.

Фуражни суровини – 5 нотификации: наличие на ДНК от преживни животни във фуражни суровини от Дания; *Salmonella Mbandaka* и *Salmonella Senftenberg* в соя от Италия; замърсени семена във фуражна царевича от Украйна; високи нива на *Enterobacteriaceae* в преработени животински протеини от Холандия; *Salmonella Mbandaka* в соево брашно от Китай.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 4 нотификации: колбас от Испания, заразен с плесени; охладено конско месо от Дания, неподходящо за човешка консумация; високи нива над допустимите стойности за окситетрациклин в телешко месо от Холандия; метално парче в салам с чесън от Дания.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 2 нотификации: наличие на неразрешената субстанция пропаргит в черен чай от Холандия и наличие на неразрешената нова хранителна съставка *Crateva religiosa* в билков чай от Ливан.

Материали в контакт с храни – 2 нотификации: миграция на формалдехид от меламина купи от Китай и миграция на епоксидирано соево масло (ESBO) от капаци на стъклени буркани съдържащи сос песто от Франция.

Комбинирани фуражи – 1 нотификация: високи нива на селен във фураж за пастърви от Дания.

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация: високи нива над допустимите стойности за окситетрациклин в скариди от Виетнам.

Риба и рибни продукти – 1 нотификация: опаразитяване с *Anisakis* в охладена скумрия от Норвегия.

Билки и подправки – 1 нотификация: наличие на неразрешения оцветител Реактивно Червено 195 в плодов концентрат от Мексико.

Мляко и млечни продукти – 1 нотификация: охладено нискомаслено кисело мляко от Германия, заражено с плесени.

Безалкохолни напитки – 1 нотификация: подути опаковки на плодови сокове от Германия.

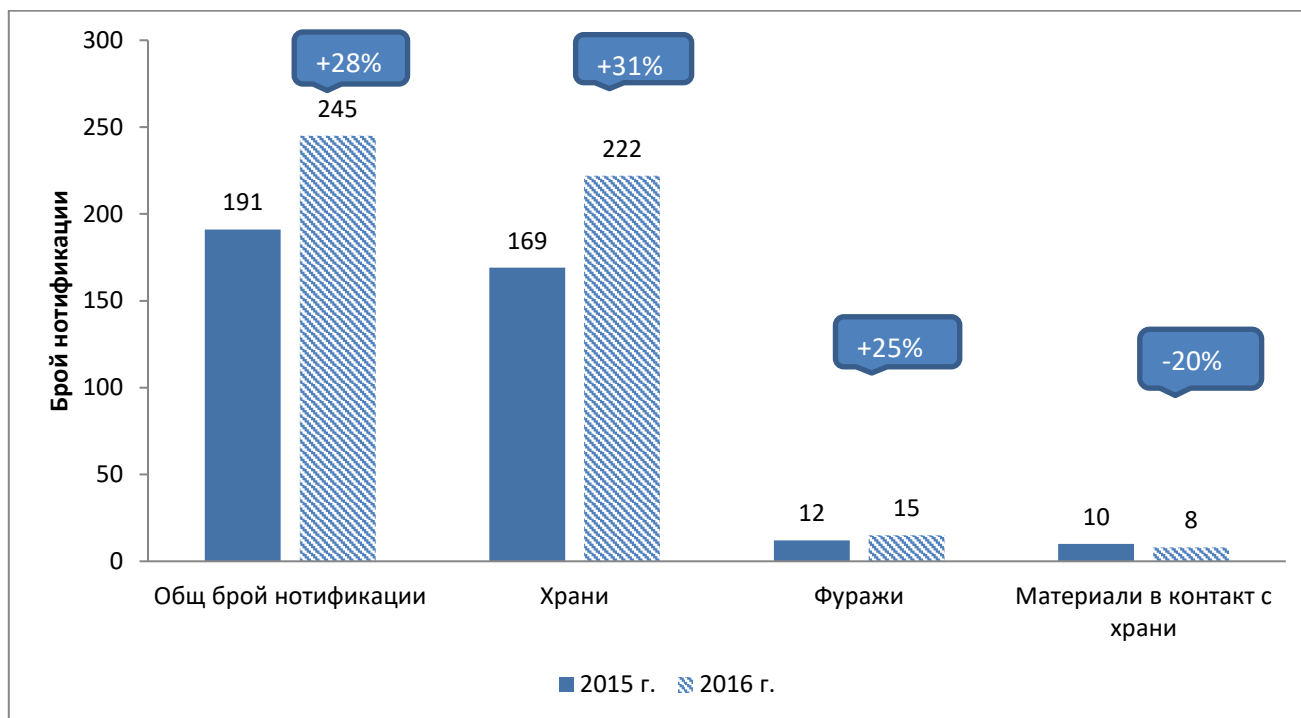
Готови ястия и закуски – 1 нотификация: *Salmonella typhimurium* в замразени кнедли със свинско месо от Литва.

През месец август 2016 г. при нотификациите за проследяване най-често нотифицираните страни са САЩ и Дания с по 4 нотификации, следвани от Холандия и Германия с по 3 нотификации.

АНАЛИЗ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ:

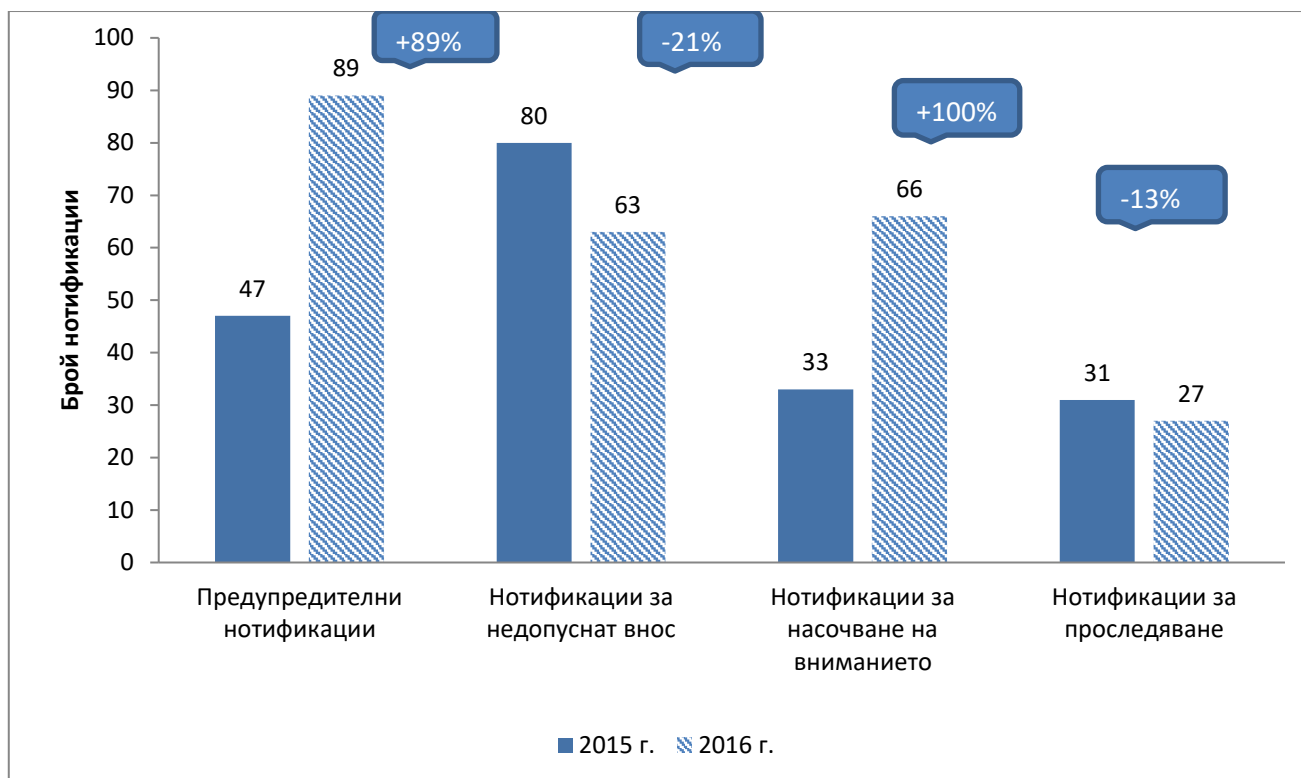
Направена е съпоставка на броя нотификации спрямо същия период през 2015 г.– общо и по групи за **м. август 2015 г. и м. август 2016 г.**

На *фиг. 2* са представени общия брой нотификации и брой нотификации по групи продукти – храни, фуражи, материали в контакт с храни. Запазва се тенденцията на най-много нотификации да са докладвани в групата на храните. Повишение се наблюдава при общия брой нотификации с 28%, при храните с 31% и при фуражите с 25%. Понижение се наблюдава само при материалите в контакт с храни с 20%. **Като цяло за месец август 2016 г. се наблюдава тенденция на повишение на броя на нотификациите в сравнение с месец август 2015 г.**



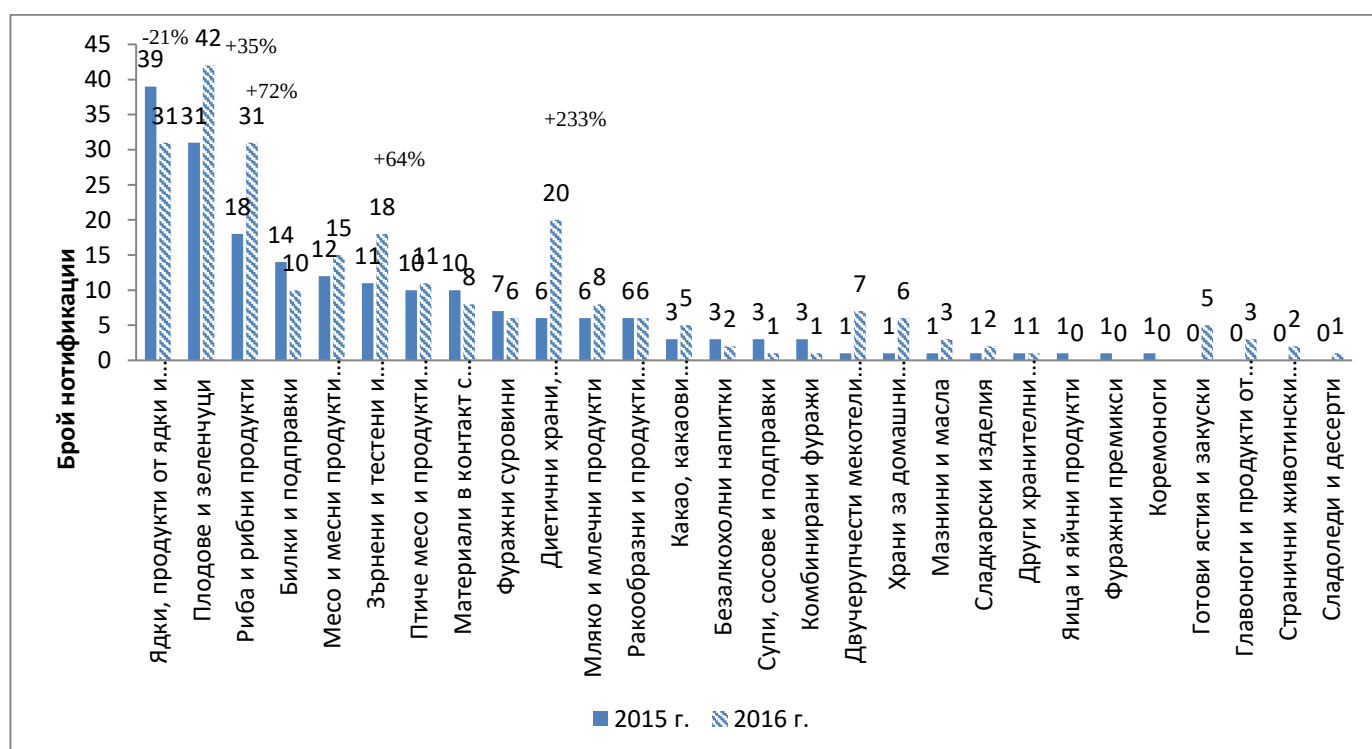
Фиг. 2. Разпределение на общия брой нотификации и броя нотификации за храни, фуражи и материали в контакт с храни за м. август 2015 г. и м. август 2016 г.

На *фиг. 3* е представено разпределението на нотификациите по вид. Най-висок брой и за месец август 2016 г. са разглеждани предупредителните нотификации спрямо останалите видове нотификации. Повишение се наблюдава при предупредителните нотификации с 89% и при нотификациите за насочване на вниманието със 100%. Понижение се наблюдава при нотификациите за недопуснат внос с 21% и при нотификациите за проследяване с 13%. **Като цяло за месец август 2016 г. се наблюдават 2 тенденции: има тенденция на повишение при предупредителните нотификации и при нотификациите за насочване на вниманието и тенденция на спад при нотификациите за недопуснат внос и при нотификациите за проследяване.**



Фиг. 3. Разпределение на броя нотификации по вид

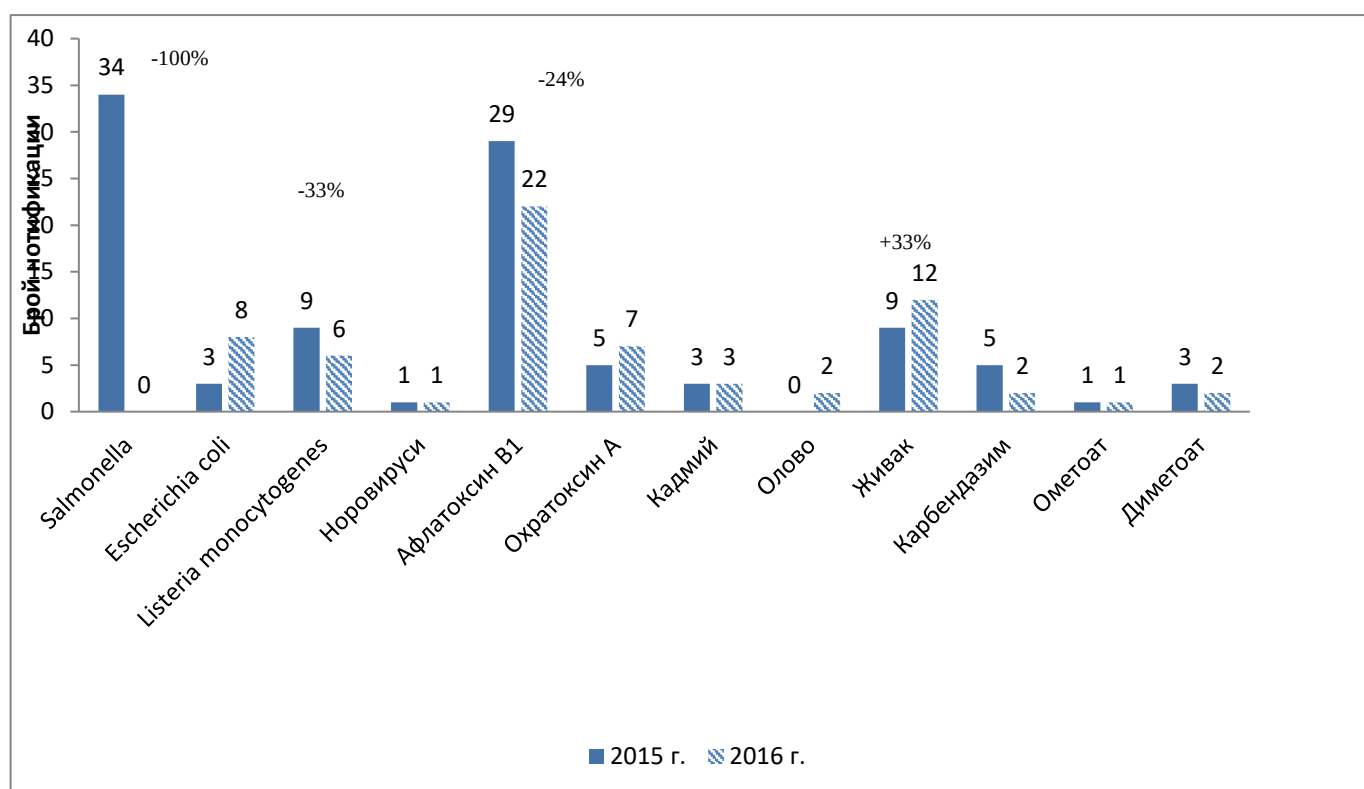
На фиг. 4 са съпоставени данните за месец **август 2015 г.** и **август 2016 г.** според категориите продукти. През месец **август 2016 г.** се наблюдава повишение при следните категории продукти: „Плодове и зеленчуци“ с 35%; „Риба и рибни продукти“ със 72%; „Зърнени и тестени изделия“ с 64% и при „Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“ с 233%. Понижение се наблюдава единствено при „Ядки, продукти от ядки и семена“ с 21%.



Фиг. 4 Разпределение на броя нотификации по категории хранителни продукти

От данните след съпоставка за месеците август 2015 г. и август 2016 г. може да се направи извод, че има ясно изразена тенденция на повишаване броя на нотификациите в следните категории продукти: плодове и зеленчуци, риба и рибни продукти, зърнени и тестени изделия и при диетичните храни, хранителни добавки и обогатени храни. Намаление се наблюдава при ядките.

На фиг. 5 са показани някои от основните причини за нотифициране на храните и фуражите за месец август 2015 и 2016 г. При патогенните микроорганизми се наблюдава спад при *Salmonella* със 100% и при *Listeria monocytogenes* с 33%. При микотоксините се наблюдава спад при афлатоксин В1 с 24%. От тежките метали при живака се наблюдава повишение с 33%. Пестицидите запазват ниски нива.



Фиг. 5 Разпределение на броя нотификации по причини

От обобщените данни за месеците август 2015 г. и август 2016 г. може да се направи извод, че има ясна тенденция на понижение при патогенните микроорганизми и при микотоксините. При тежките метали се наблюдава известно повишение при живака, а пестицидите запазват ниски нива.

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи:

Регламент (ЕО) No 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните. В случай, че член на мрежата разполага с информация, свързана със съществуването на сериозен пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, тази информация незабавно се съобщава по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Информацията незабавно се предава на членовете в мрежата.

2. Правно основание:

Регламент (ЕС) No 16/2011 на Комисията от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане за системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.

3. Видове нотификации:

3.1. Предупредителни нотификации – съобщение за сериозен риск, който изисква незабавни действия или рисковият продукт вече е на пазара.

3.2. Нотификация за недопуснат внос – касае пратки с храни, фуражи или суровини на които е отказано влизането в Съюза поради риск за човешкото здраве, за здравето на животните или за околната среда.

3.3. Нотификации за проследяване – не изискват бърза реакция.

3.4. Нотификации за насочване на вниманието – предоставят интересна за контролните органи информация.

Горепосочената информация ще бъде публикувана на електронната страница на Българския Контактен център на EFSA (http://focalpointbg.com/index.php?option=com_content&view=article&id=59&Itemid=78&lang=bg) към Центъра за оценка на риска по хранителната верига.

Изготвил:

Д-р Бранимир Канакидис – младши експерт